

GENERAL ELZBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacke.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAL
General Marii Wittek

PETLIK Danuta

**II Armia
W. P.**

4021/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

4021 / WSK

LWP

PETLIK Danuta

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 — relacja właściwa K.2. S. 1-2

I/2 — dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 — inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 — dot. rodziny relatora

III/2 — dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 — dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945)

III/4 — dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 — Inne...

IV. Korespondencja

fotografia u 2. Holm. z r. 1945.

V. Wyciągi ze źródeł (tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”) ✓

✓ ✓ fot. Ksero, III/2

I/1 Rewacja

Danuta Petlik, sierżant rez., żołnierz Batalionu
Kobiecego im. Emilii Plater, opnac. Adele Zurewska
Warszawa, dn. 12 I 2009r.

m.p.s, org. K. 2, s. 1-2

fronimy o reformie
leerki

Ilka

DANUTA P E T L I K z d. ur.

sierżant rezerwy, żołnierz Batalionu Kobiecego im. Emilii Plater

Danuta P E T L I K do platerówek dołączyła dopiero we wrześniu 1944 r. na Pradze. W Batalionie uważano ją za najmłodszą, bo faktycznie była najmłodszą, w 1944 r. miała 17 lat.

Od 1942 r. była członkinią „Szarych Szeregów”.

Jeszcze przed wojną, w 1938 r. w szkole podstawowej Nr 187 w Warszawie przeszła wstępne przeszkolenie sanitarne. We wrześniu 1939 r. zdała praktyczny egzamin ze swoich umiejętności.

Gdyby nie jej wyjazd do Lublina w lipcu 1944 r. zapewne wzięłaby udział w Powstaniu Warszawskim.

W Batalionie pełniła służbę patrolowo-wartowniczą, która była bardzo niebezpieczna. Praga była nieustannie ostrzeliwana przez Niemców z lewego brzegu Wisły. Pod takim ostrzałem znalazły się z Zofią Kurowską. Obie zostały ranne, Kurowska ciężko, a ona lekko odłamkiem w lewą nogę.

Zaraz po wyzwoleniu stolicy w styczniu 1945 r. pocięła na Czerniaków, dom rodzinny przy ulicy Podchorążych, a Bańczej był w ruinie. Na bramie napisała kredą, że żyje i podała numer poczty polowej. Tym sposobem nawiązała skutecznie kontakt z rodzicami.

Z Batalionu Danutę Petlik skierowano do wojskowej cenzury pocztowej. Jak sama wspomina, czytała dziennie setki listów. Z tą specjalną jednostką szlakiem 1 armii WP dotarła aż poza Berlin do miejscowości Wiesenthal. Tu, krótko przed kapitulacją Niemiec ze swoją jednostką znalazła się w okrążeniu. Na szczęście żołnierze niemieccy nie kwapili się już do walki i nadchodzące nasze wojsko wyzwoliło ich z tej opresji. Z wojska odeszła w 1946 roku.

Wyszła za mąż po wojnie za oficera, który jako żołnierz dywizji kościuszkowskiej walczył pod Lenino. W dalszych walkach frontowych odnosił ciężkie rany. Oboje ^{Petlikowie} Poltkowie od wielu lat są na emeryturze, mają dwoje dorosłych dzieci.

Niniejszy biogram został oparty o wypowiedzi Danuty Petlik, zawartej w „Żołnierzu Wolności” Nr 10 z 6 marca 1988 r.

Adela Żurawska

Adela Żurawska

II

Materiały uzupełniające relację

"Najmłodsza w batalionie", wywiad z Danutą Petlik
przeprzebrając Stanisław Dymek w: *Łoźniczka Wolności* Nr 10
z dnia 6 III 1988 r. fot,

mps okg. k. 1. s. 1

Spotkanie tygodnia...

z sierż. rez. DANUTA PETLIK
b. żołnierzem
1 Samodzielnego
Batalionu Kobiecego
im. Emilii Plater

Sierż. Danuta Petlik (sierż. z 1945 roku).

NAJMŁODSZA W BATALIONIE

— Pierwszy Samodzielną Batalion Kobiecy im. Emilii Plater został sformowany 10 sierpnia 1943 roku w Sietecach nad Oką, na terenie Związku Radzieckiego, i w jego skład weszły głównie kobiety wywodzące się z byłych polskich krewnych wschodnich. W przypadku Pani była zupełnie inoza, bowiem do „pieterawek” dołączyła Pani dopiero w wrześniu 1944 roku na Pradol, a potem tym — zastąpiła na ten temat jążyła w środowisku „Syrnow Pułku” — jest Pani, który przasałsi e noszemu Pani godności „Córki Pułku”...

— Zastąpiłam co najwyżej na tytuł „Córki Batalionu”; nie góryżel przyjele do wojska podpułkownika Józefa Lasosia, uwazono mnie tam za najmlodsza, a z całą pewnością byłam najmniejsza. Miałam wtedy siedem-nosić lat, ale uwazonam się już za doświadczonego żołnierza, wcześniej byłam bowiem członkinią „Szarach Steregów”, od 1942 roku, a także miałam ze sobą, króciutki co prawda, szt. Samodzielnym Batalionie Chetym.

— Pani Stanislawa Dzwawiecka w swej książce „Sztajny erod OK”, pissa, że do batalionu „pieterawek” przyniesiono doświadczenia płałnastobletnia, ale to był

podmuchał. Wyzwolenie było kiepskie, ale ludność Pragi — bardzo żywiliwe nastawiona wobec nas — pomagała żołnierzom jak mogła. Zawsze będę pamiętała tę życzliwość i serdeczność Pragi. Ale nie mogłam się wtedy wyrzyc niepokoju o rodziców, którzy przecież musieli przeżyć powstanie w naszym domu przy ulicy Podchorążych, rog Bonczel, a tam stoczono ciężkie walki. Total zatrac po wyzwoleniu stolicy w styczniu 1945 roku poprosiłam podpułkownika Lasosia o przepustkę i pobiegłam na Czerniaków. Dom był w ruinie. Na bramie napisalam kredo, że żyje, że ciekam na wiadomość. Podałam numer poczty powrócili do Warszawy, odgadnęli mnie. — Było to zeporne rodzone spotkanie, ale u rodziców musiał pozostać niepokój. Była wuj dyspłir, Cyt rozwazono kwestie zwolnienia Pani do rezerwy albo skierowania pa pradu do szafy?

— Owszem, kapitan Ludwika Białowska, zastępcza dowódcy batalionu do spraw polityczno-wychowawczych, która

— Tak, zgodza się. Konkretnie do miejscowości Wresenthal. Właśnie tam, w pierwszych dniach maja 1945 roku, na krótko przed kapitulacją Niemiec przeżyliśmy wszyscy bardzo gorące godziny, gdy nasza grupa, uzbrojona tylko w broń krótką, znalazła się w okopach. Na szczęście żołnierze niemieccy nie kwopili się już do walki, wkrótce zrzęcią nadechnęły nasze frontowe oddziały.

— To najbardziej pamiętne przeżycie z okresu wojny?

— Och nie, najbardziej jedenak utrwalił mi się w pamięci okres proski, kiedy to ciągle byliśmy pod ogniem. Pewnego dnia w czasie wykonywania jakiegoś zadania, byłam wtedy z koleżanką Zosią Kurawską i nieznanym mi dilerem, dostaliśmy się pod artylerzysty ostrzał. Ociec zginął na moich oczach, koleżanka była ciężko ranna. Ja także dostalam odłamkiem w lewą nogę. Podobnych zdarzeń było więcej. Może właśnie dlatego te obrazy wojenne ciągle jeszcze pojawiają się w moich snach. A po wojnie — do rezerwy zostalam zwolniona dopiero w 1946 roku — przeżyłam nowelt trudny okres rozstraju nerwowego. Wojna pozostawia trwałe ślady w psychice, o jak przedtóż dopiero dowiedziałam.

— W tym miejscu chciałabym wspomnieć, że w czasie działań na froncie i w innych okolicznościach wojennych zginęło, ponad sześćdziesiąt kobiet w mundurach, „pieterawek”. A przecież młode dziewczyny stały także w innych pododdziałach i służbach, zeporne także spośród nich wiele straciło życie.

— Bywało różnie. Oto pewnej jesiennej nocy patrolujemy wraz z koleżanką ulicę Pragi, mijamy właśnie joks na pół zrujnowaną fabrykę. Wiatr gwizda w ruinach, łomocze zwiwojącymi blochakorabimowe wyszwały łączą się jakiś ludzki głos. Podchodzimy w tym kierunku do strzału. Oswojone już z mrokiem widzimy, że z głębokiel jamy wystoją ręce i nogi jakiegoś żołnierza, widok ten już depeszy. Mówię do koleżanki: to pewnie ranny, podmuch wybuchu wrzucił go do lejka. Pochyliamy się nad

Ż. W. W. Nr 10 6. III 88 r. III

Listy do redakcji

Opisujcie nowe tomiki „Zółtego tygrysa”

Od dwóch lat systematycznie czytamy Wasze piśmo i znajduję w nim wiele ciekawych rubryk. Ciekotbym, aby tak było dalej.

Orobicie interesuje się II wojną światową i tym, co na jej temat opisywane jest w tomikach z serii „Zółtego tygrysa”. W związku z tym chciałbym zaproponować, aby „Zółty tygryś” od czasu do czasu recenzował nowo ukazujące się tomiki z tej serii, aby zainteresowane były również rozmowy z autorami. Na koniec roku mogłoby odbyć się głosowanie Czytelników mające na celu wypracowanie najlepszej wydanej tomiku. A co o mojej propozycji sądzą inni Czytelnicy „ZP”?

PAWEŁ z Brodostawic

Uwaga uczniowie szkół noszących imię gen. Świerczewskiego

Instalony uczelniami Szkoły Podstawowej Nr 1 w Nalbe n. Nielecia, Szkoła nosi imię gen. Karola Świerczewskiego. Co roku w marcu, z okazji rocznicy śmierci naszego Patrona obchodząmy Święto Szkoły. Podobnie będą

roku 1939, w Niemczech, że w maju 1940 roku, w czasie wojny, w czasie, że Polska została zajęta przez Niemców, o czym by świadczyło zaniechanie się stawa liczebnego jednostki z 740 osób we wrześniu 1943 r. do 475 w lipcu 1944 roku.

— Motywem że tak było, zresztą w „Polsce Lubelskiej” batalion znowu się powiększył, bo przyjmowano kobiety z konspiracji. Jeśli chodzi o mnie, to decyzja o zgłoszeniu się do wojska była czymś oczywistym i naturalnym. Przecież już w trzydziestym ósmym roku przesiadłem wraz z kolegami wstępne przeszkolenie sanitarne w mojej szkole zasadniczej nr 167 (wtedy nazywało się takie szkoły „powszechnymi”), a we wrześniu 1939 roku już musiałem zdać praktyczny egzamin ze swoich umiejętności. Potem było konspiracyjne harcerstwo, o czym już wspominałem. Moja 23 drużyna z Czerwikowskiej została zaliczona do zgrupowania „Porosół”, więc gdyby nie mój wyjazd do Lublina z pocztakiem lipca 1944 roku — nie pamiętam już celu tego wyjazdu — zapewne wzięłabym udział, jak wszystkie moje koleżanki, w powstaniu warszawskim. Ale we wrześniu byłam już na Pradze, w żołnierskim mundurze. Nasz batalion chemiczny stawił zalany dymne, wspomógł oddziały walczące na Saskiej Kępie i niósł pomoc powstancom.

— W końcu jednak trafiła Pani do „płotniczek”. I domyślam się, że było potem: nuciła, ale i niebezpieczne służba potroliwa, pełnienie wart, ochrona obiektów wojskowych.

— Bywają nie tylko niebezpiecznie, bo przecież Praga było nieustannie ostrzeliwano przez Niemców z lewego brzegu Wisły, ale także chłodno i głodno. Nasze drelichowe mundury i płaszcz na „wiatrołanie” nie chroniły przed jesiennymi słońcami i zimowymi

mnie bardzo lubiła, zapropionowała mi szkołę oficerską. Ale ja broniona się przed odjeściem z batalionu, chciałam w nim pozostać do końca wojny. Najpierw więc skierowano mnie do sztabu, bo umiałam pisać na maszynie i znałam stenografię, mówilam też niezłe po niemiecku, po zaliczeniu dwóch klas gimnazjum spółdzielczego. Ale potem zostało coś nieprzewidzianego. Zjawili się „kupcy” z kontrowersją i zaproponowali mi służbę w wojskowej cenzurze pocztowej. Zgodziłam się, to przecież wizaż się z ową cenzurą i przejściem na etap oficerski.

— Można rzec: ostatecznie, koniec. W krótkim czasie przeszła Pani przez różne formacje i kolejne szczeble wojennego stopnia. — Jakż tam karierą Owszem, teraz było mi źle, ale roboty nie brakowało. Czysta się setki listów dziennie, a nieraz i dnia zobralo.

— Młodzi, krytykując naszego pisma może dziwić, że wtedy, w czasie wojny istniała komisja żołnierskich listów. — No cóż, taki był wyjątek wojskowej tajemnicy. Żołnierze wiedzieli o istnieniu cenzury pocztowej, byli uprzedzeni, że nie wolno na przykład podawać w listach nazw miejscowości ani żadnych szczegółów z działań frontowych, ale czasem ponosiła ich fantazja czy potrzebą szczerości. Wtedy trzeba było ingerować, o zdarczo się też, że musiałem strzec żołnierzy przed zbyt smutnymi, tragicznymi wiadomościami z rodzinnych domów. Przecież ich najbliżsi, zdążyli się, porzucili, kam, gdzie szłały nacijonalistyczne bandy UPA.

— Od pewnego działacza kombatalistycznego zrodziła się „Szybowy Pułk”, dowodził nim się, że ze swą specjalną jednostką zabieg do sztabu Państwa, istniał i armii Wojska Polskiego, of pose Berlin.

nim, żołnierz leży głową w dół, jęczy, ale ran ani krwi nie widać. Usiłujemy go wydobyć, to nielatowa sprawa, chociaż jest beznadziejnie zaklinowany. Mężczyśny się długo, próbując różnych sposobów i gdy wreszcie żołnierz znalazł się na górze, wyjaśnił nam, że po prostu poslizgnął się i wpadł do dołu, tak nieszczęśliwie, że stracił przytomność, a potem nie mógł się wydobyć o własnych siłach.

— Z okresem wojny wiąże się pewne takie młode przesłanie. Wtem, że wysłał Pani za żołnierza Piotraszel Dymitrij Pichobry.

— Właściwie to z Pawłem poznaliśmy się dopiero po wojnie. Ale to fakt, mąż był najpierw w Armii Radzieckiej, a po przejściu do dwuzłazki Kosciuszkińskiej walczył pod Lenino. Na froncie odniósł ciężką ranę, po rekonwalescencji służył w garnizonie warszawskim, trudniąc się naprawą różnych maszyn. Tujaż się spotkaliśmy i wzięliśmy skromny ślub, o rodzice, którzy uzyskali nowe mieszkania, odświadcili nam jeden pokój.

— Macie Państwo dwóch synów... — Obaż już po służbie wojskowej, jeden był w marynarce, drugi w piechocie zmechanizowanej. Młodszy, Andrzej, żonaty i ma własne dzieci.

— A państwo obaja już na emeryturze... — Tak, chociaż ja najpierw przeszedłem na rentę po ciężkim wypadku samochodowym. Pracowałam w Ministerstwie Przemysłu Ciężkiego, dochodząc do stanowiska szefa wydziału.

— A na pamiętkę dawnych wojennych lat pozostały liczne odznaczenia i pamiątkowe zdjęcie sprzed berlińskiego Kępczostwa. Dziękuję za wspomnienie i z okazji Dnia Kobiet życząc Pani, w jubileusz naszego zespołu, najlepsze życzenia.

Rozmowa z STANISŁAW DYMKE

z tym chętniejszym nawiązać kontakt w celu wymiany doświadczeń z uczniami innych szkół na terenie kraju noszących imię tego wielkiego żołnierza i Polaka. Prosimy redakcję o pomoc w tej sprawie.

SAMORZĄD UCZNIOWSKI

Zamieszczając ten list liczymy na to, że uczniowie szkół noszących imię gen. K. Świerczewskiego odpowiedzą swoim kolegom z Niekła.

Ku przestrodze

List ten piszę ku przestrodze — jest on adresowany do takich jak ja. Wskrzyta zaczęło się już przed powołaniem mnie do wojska. Podczas ostatniego spotkania pokłóciłem się ze swoją dziewczyną i rezultat był taki, że postanowiłem się upić. W kawiarni klubowej wraz z dwoma kolegami wypiliśmy razem trzy butelki wina, po czym zdecydowaliśmy, że musimy pojechać do swojej ucieczki i wynagodzić kółko z dwoma innymi chłopakami, w wyniku czego miałem sprawę w przysięstwym trybie i wyrok oplemioncy na rok pozbawienia wolności. Kiedy byłem już w wojsku, prokurator wniósł rewizję, ale wyrok został utrzymany w mocy. Mimo iż piałem prośbę do Rady Państwa o ulżwienie, nie się nie zmieniło — muszę za swoją winę odpokutować. W tym czasie różne się myśli chodziły mi po głowie, ale pocieszało mnie tylko jedno, że mam dziewczynę i głowę na przysiółku.

MAREK

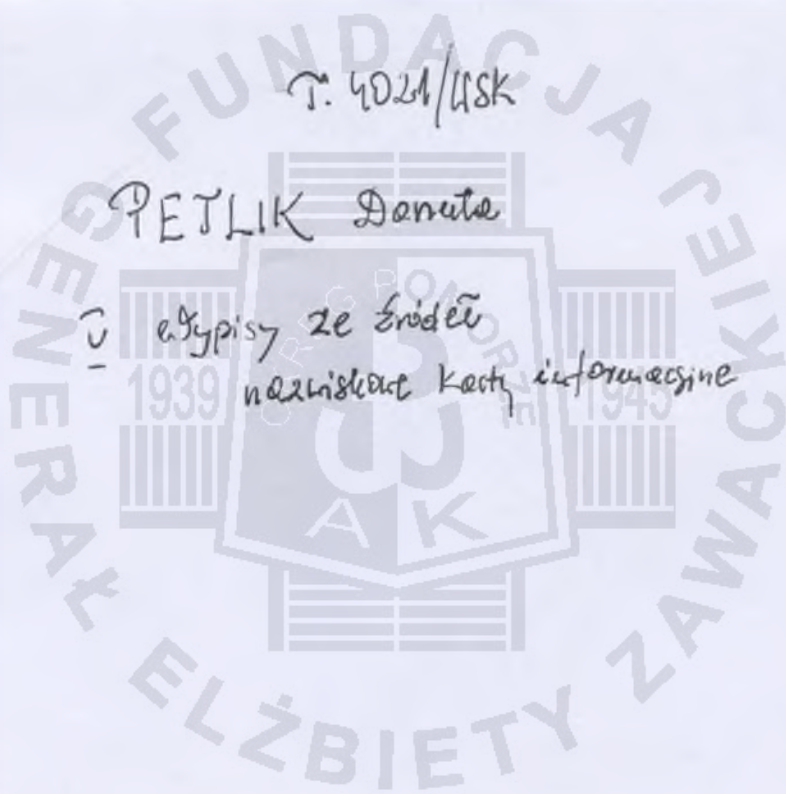

T. 4021/USK

LVP

PETLIK Donata

10 -
1939 1943
wypisy ze źródeł
nazwiskac karty informacyjne

i

T. 4021/ksk

Sz. 521, LHP

PETLIK Danuta

Ur. przypuszczalnie w 1926 lub 1927 r.

Do wojska wstąpiła we wrześniu 1944 r. mając 17 lat.

Umieszczona jako „Córka Petki”, przyjęta

jako najmłodsza i najmniejsza w plutonie i plutonie
Józefa Lasowia. Posiadała stopień sierżant.

zob. Wywiad, Najmłodsza w batalionie, T. 4021/ksk

A. Roj 2014

2

9. 4021/USK

1. Armia WP

1926

Petlik Danuta (1927 - ...?)

- od 1942 r. była harcerką "Szarych Szeregów" w Warszawie. Tuż przed wybuchem Powstania Warszawskiego wyjechała do Lublina. Wracając we wrześniu na Pradze stacjonował Samodzielny Batalion Kobiecy. Wstąpiła do niego jako ochotnik, pełniła służbę patrolowo-wartowniczą. Później skierowana ją do wojskowej cenzury pocztowej, z tą jednostką doszła do m. Wiesenthal pod Berlinem. Zdemobilizowana w 1946 r.

Źr. Maria Wójcik, Kobiety – żołnierze 1. i 2. Armii WP – biografie i wspomnienia, s. 140 - 141

K.Wojt. 2011

PETLIK Danuta

